

BIZALOM

Havonta kétszer megjelenő szemle,

a világ folyásáról és az ember alkotásairól.

8. szám.

X. évfolyam.

1939. április 15.

Horthy Miklós kormányzó: Dolgozzunk többet és politizáljunk kevesebbet.

Akié a föld, azé az ország — mondotta Teleki Pál miniszterelnök az Alföldi bizottság ülésén az Alföldről tartott nagyszabású előadásában.

Az Országos Alföldi Bizottság március 30-án tartotta nagygyűlését az OMGE dísztermében. A nagygyűlés a tavaszi gazdahét keretében folyt le, s azt megjelenésével tüntette ki a kormányzó úr is.

Az Alföldi Bizottság azért alkult meg, hogy Magyarország legnagyobb földrajzi, gazdasági és talán lehet mondani, lelki egységben élő területének problémáit egyetemesen kutatta és tárja fel. Az Alföldi Bizottság feladata minden tényezőt elhelyezkedésre, foglalkozásra való tagoltság nélkül egy cél érdekében összehozni, eltörölve a területi, közigazgatási, vagy szakmabeli elszigeteltséget. Éppen így feladata teljes politikamentességben, kizárólag a nemzeti egységes és egyetemes célok szolgálatába állítva tért adni azok munkájának, akik esetleg nem akarván az egyik, vagy másik helyen elkerülhetetlen társpolitikába ütközve a nyilvánosság előtt szerepelni, munkájukat a köz javára akarják áldozni.

Kállay Miklós elnök emlékeztetett a bizottság tíz év előtti programadására. Ebből a programból sok megvalósult és a kormányok minden téren magukévá tették az Alföldi Bizottság programját. Az Alföld azonban további részt kér az országépítésből. Tennivaló még bőven van. Meg kell újra indítani a munkát az Alföldön. Szükség van az utak építésére, az alföldi kislakásépítési akció fejlesztésére, a Sajó csatornázására, hajózhatóvá tételére.

Kállay Miklós nagy tapssal fogadott előadása után került sor Teleki Pál gróf miniszterelnök előadására.

A miniszterelnök mindenekelőtt köszönetet mondott a kormányzónak megjelenéséért, amellyel még nagyobb súlyt adott az Alföldi Bizottság ülésének. Idézte a mondást: Akié a föld, azé az ország. Ez nem csak azt jelenti, hogy a földet tulajdonba kell venni s ekével megművelni. Ma azé a föld, aki a földet nemcsak műveli, de aki azt tudományosan feltárja és ismeri. Ha idegen tárja fel a földet tudományosan, akkor csak szolgálja a földet tudományosan, akkor csak szolgálja a földet. A földet annak a nemzetnek önmagának kell feltárnia, mely tulajdonosa akar maradni a földnek.

A nagy Magyar Alföld — hazánk szívetája — tájfogalom. A nagy Magyar Alföld ilyen tájfogalom s részben különböző kisebb tájakat is összefoglal magában. Minden táj egyéni, nemcsak térben, de időben is. Minden tájnak mások és mások a sajátságai, nincs két teljesen egyforma táj. Hogy ez térben így van, azt nem kell sokat magyarázni, de így van ez időben is: a tájak jellege lassan, fokozatosan, ha nem is emberi szemmel mérve, változik. A nagy Alföld sajátos tulajdonságai is a különböző korokban mások és mások voltak, de vannak állandó tulajdonságai is. Az emberi korokban — amelyek gyorsabban váltják egymást, mint a természet korszakai, — az ember szempontjából különböző fontosságúak lehetnek ezek a tulajdonságok, más-más tulajdonságok válhatnak fontossá, illetve az ember részére hasznossá, s így a tájanélkül, hogy a maga képét lényegileg változtatná, változik jelentőségében az emberre nézve, más-más tulajdonságait használja, vagy használhatja ki és ez az, ami mai feladataink

szempontjából is fontos. Ezt tudni és ehhez alkalmazkodni kell.

Az alföldet, mint szintén speciális tájat, természetesen saját viszonyai szerint kell kezelni, termelési rendjét sajátosan kell berendezni, a gazdálkodás és művelés módját sajátosan megválasztani. Ha mindezt magasabbrendű fokon akarjuk elvégezni, s a mai európai gazdasági versenyben meg akarjuk állni helyünket, akkor beható tanulmány alapján kell ezt a feladatot elvégeznünk. Jól kell ismernünk az Alföldet, tulajdonságait össze kell mérni a világgazdasági változó jelenségeivel, hogy alkalmazkodóképesek legyünk. Utánozni itt nem lehet, mert nincs két egyforma táj, s egyik tájnak a módszereit nem lehet a másikra alkalmazni. Mi is különböző más európai tájaktól vagyunk körülveve és ezektől példát nem vehetünk. A nagy Alföld olyan egység, amely különösen rászorul arra, hogy a saját maga természete szerint műveltesék és kezeltesék.

Nyilvánvaló, hogy a többi tájról is kell, hogy legyenek ismereteink. De sokkal többet tanulunk abból, ha sok különböző idegen táj jelenségeit hasonlítjuk össze egymás között, mintha egyetlen idegen tájnak a körülményeit próbálnók a magunk tájára áthelyezni. Sajnos, nagyon sokszor fordul elő az a hiba, hogy csak az utóbbi eljárást követtük.

Teleki Pál gróf miniszterelnök ezután az Alföld fogalmát határozta meg, mégpedig először tulajdonságai által, majd határai által.

Nagyon könnyű meghatározni az Alföldet: az Alföld az oceánikus* Európa, Nyugat- és Közép-Európa legkontinentálisabb** tája. De az ellentét a tenger felé nyílt tájak között és eközött a száraz kontinentális medence között élesebb, mint az egyszerű meghatározás mondja. A nyári szárazság sokkal nagyobb, a tengertől való távolság és az attól való elzárkózottság igen nagy, a tél és a nyár közötti ellentét jóval nagyobb, mint Európa többi részében. Abból, hogy az alföldi táj éles ellentétben áll azokkal a tájakkal, amelyek közé be van ágyazva, következik, hogy a mi Alföldünk Európának adhat olyat, ami nincs meg többi tájának, termelhet olyat, amit a többi nem termelhet, vagy nem éppen olyat. Olyan kis országnak, mint amilyen Magyarország, amely mennyiségi termelésből soha nem fog boldogulni, ebben a minőségi, különbozleti termelésben kell megtalálnia a maga boldogulását.

Az egyéb Európai tájakba való beágyazás talán az oka annak, hogy mi ezektől az Európai tájaktól körülveve, tökéletesen európaiakká lettünk. De mégis az alföldi tájnak különleges, s a magunk keleti lovas pásztortermészetének megfelelő területen tudtunk a magunk sajátossága szerint magyarok maradni, sőt tudtuk a magunk ilyen tulajdonságait fenntartani, hogy az Európa különböző népeivel való erős vérkeveredés mellett is megtudtuk tartani, sőt át tudtuk származtatni és

átörökíteni ezeket a keleti magyar tulajdonságokat, politikaiakat és emberieket egyaránt, fajtánk erejét, józanságát és szilajságát egyformán a közénk végyülökre.

Tulajdonképpen az Alföld természeti tulajdonságai közé tartozik ez is. A másik természeti tulajdonsága gazdasági téren az, hogy Európa ama területei között, amelyek nem mediterrán déli területek, a legnagyobb napfénytartama a magyar alföldi tájnak nagyobb, mint a nyugatiaknak, vagy a tőlünk keletre fekvőknek, s nyilvánvalóan nagyobb, mint az északabbra fekvőknek.

Minőségi termelés.

A Kelet, Románia és Ukrajna termelésének mennyiségeivel szemben az Alföldön minőségi termelés keletkezhetik. S keletkezik is a legkülönbözőbb formákban: búzánk sikértartalmában, gyümölcsseink dúsabb vitaminjában, a magyar tojás sárgájának sötétebb voltában, a tojás nagyobb zsírtartalmában, a magyar parlagi tyúk húsának ízességében stb. Ezek a tulajdonságok kiváló cikkeké teszik ezeket a magyar terményeket és termékeket, s ha megfelelő reklámmal dolgozunk, más mértékkel is fogja ezeket mérni a világ.

Hozzá tartozik a természetadta képhez az Alföld házainak képe, az, hogy miből és hogyan építkezünk. Jellemzőes erre vonatkozólag az alföldi házikók kis ablaka is, mert ennek oka az Alföld fátlansága. De jellegzetes az is, hogy az alföldi ember szereti a lovat, de nem mindig szereti a fát. A lovat simogatjuk, a fához pedig hozzávágunk a kapával, ha el megyünk mellette. Erről le lehet, de le is kell szoktatni a magyar embert. Hozzá tartozik a képhez az úttalanság is, ami részben abból származik, hogy a pusztá mindenütt út is egyúttal.

Ebbe belekapcsolódik már a harmadik téma is: az Alföldet sok minden olyan is jellemzi, ami a történelemből folyik. Az utak hiánya a történelemmel is magyarázható. Abból, hogy a török hódoltságot végig szenvedtük és hogy ezalatt utakat, házakat, templomokat és középületeket máshol emeltünk s nem az Alföldön, most adódik, hogy ezt okosan pótoljuk. Az elszórt település is különleges jelleget adott az utaknak s mindezt most meg kell változtatnunk, amikor kezdünk a tanyavilág fejlődésének harmadik stádiumába kerülni. A nyári tanyáról először áttértünk az állandó tanya formájára s arról nemrég a falusodásra, tanyaközpontokra,

Hozzá tartozik az Alföld történelmi képéhez az is, hogy az Alföldre későbbben telepített kunság, vándor természetű nép. A népi jelleg is hozzátartozik az Alföld jellemzéséhez.

Ha az Alföld határait akarnók meghatározni, figyelembe kell venni, hogy ez a határfogalom is sokféle tényezőtől tevődik össze. Meghatározza a domborzat, csapadékvonalat, az izomtermének a vonala, azután a tanyavilág elterjedése, a magyarság elhelyezkedése, azután a török hódoltság elterjedése, valamint még sok más tényező.

* tengeri

** szárazföldi

Ide tartozik még a mezősegi talaj is. Ezek a tényezők határozzák meg az Alföld mivoltát és területét. Nyilván nem összeeső határok ezek s ebből már magából következik az, hogy a nagy magyar Alföld nem élesen körülhatárolt terület, hanem olyan terület, amelynek van magja, különleges tulajdonságaival szétterjed és nyúlványaival belekapcsolódik a szomszédos tájakba, amelyek viszont a feléje folyó vizekkel kapcsolódnak bele az alföldbe.

Az Alföld történelme.

Innen, természettől van az Alföld, és a környező tájak közötti kölcsönhatás. Az Alföldet tagoljuk, két főtagolást említhetünk. Az egyik az, hogy különbség van az Alföld magja és peremvidéke között. Az Alföld magja az, ahol a szélsőséges jelenségek erősebben jelentkeznek és a termelés ezek szerint igazodik s csak mesterséges öntözéssel változtatható meg, míg a peremvidékek csapadéokban gazdagabbak, sűrűbben települtek s több rajtuk a város.

Az Alföld másik tagolása kelet-nyugati. Ha az ember vonalat húz körülbelül Sáros és Zemplén megye határán kezdve, a hevesmegyei Tiszától nyugatra haladva, a Duna-Tisza közének közepén végig, a választó vonalnak két oldalán nyugatra és keletre kétfajta táj van. Ez azonban csak az előtt válik teljesen nyilvánvalóvá, aki megrajzolja ezeknek a területeknek belterjes és külterjes művelésének térképét. Nem lehet ezután sem a két terület viszonya más és másképpen kell azokat kezelni.

Más az Alföld szerepe a történelem különböző korszakaiban is. Már az őskorban sűrűn lakott terület volt. Innen indult ki valószínűleg a dór vándorlás első lökése. A nagy népvándorlás korában a keleti népeknek végső hazája volt nyugat felé. A lovas magyar népnek is megfelelt ez a terület s az Árpádok korában különösen kidomborodik az Alföld peremvidékeinek fontossága, mert ezek a magyarok által sűrűn telepített helyek bizonyítékai annak, hogy nem voltunk teljesen nomád nép.

A XIX. század végén Európa búzaellátója voltunk. Az 1800-as évek elején Amerika ezt a szerepünket megszüntette. Először mennyiségi tekintetben következett be a változás, minőségi tekintetben sokáig ellátók maradtunk és maradhattunk tovább is.

Amikor Trianon bekövetkezett, az Alföld szerepe újra nagyon fontos lett. Az Alföldhöz hozzátartozik természete szerint a Dunántulnak egy része is és a Kisalföld is nagyon sokban hozzáfűződik. Ezek a vidékek természeti tápanyagban és lelki tápanyagban legmagyarabb területei az országnak, fenntartói a magyarságnak.

Alkalmazkodnunk kell a világgazdaság fejlődéséhez.

Gazdaságilag az utolsó félszázadban a helyzet úgy alakult, hogy alkalmazkodnunk kell a világgazdaság fejlődéséhez. Mind inkább rá kell

térnünk a minőségi termelésre és jól válogatott termelést kell folytatnunk, meg kell választanunk azokat a növényeket, amelyek az Alföld természetének jól megfelelnek. Ebben a fejlődésben jut szerep az Alföldi Bizottságnak is, amely szintézisbe foglalja mindazoknak a tudományoknak a munkáját, amelyek a földdel, a földnek a viszonyaival és a rajta lakó néppel foglalkoznak. Összekapcsolja a földről való ismeretünket az emberről való ismereteinkkel s ezzel tanít egyidejűleg s rávezet bennünket arra, hogyan tudunk olyat termelni, ami a mi éghajlatunknak és éghajlati előnyhelyzetünknek megfelel.

Ez a sajátos éghajlati helyzet nagy lehetőségeket rejt magában. Olyanokat, amelyeket tudunk és amelyeket még nem is tudunk, de amelyeket kutatnunk és azután kihasználnunk kell. Speciális éghajlatunkból adódó előnyhelyzetünk és Európa sűrűn lakott területeihez való közelségünk előírják kutatóinknak a gazdasági átfarmálás irányát.

Ezt a feladatot könnyű pár mondattal vázolni, de rendkívül nehéz megcsinálni. Erre a feladatra vállalkozott az Alföldi Bizottság is.

A magyar Alföld a maga legszélesebb kiterjedésével s mindent belefoglalva, ami hozzátartozik és amihez kapcsolódik, egységes vízrendszerével együtt továbbra is a Dunamedence súlypontja marad.

A kormányzó beszéde.

A miniszterelnök hosszantartó, lelkes tapssal fogadott beszéde után vitéz nagybányai Horthy Miklós, Magyarország kormányzója mondott beszédet.

Mindenekelőtt röviden köszönetet akarok mondani mind Teleki Pál gróf miniszterelnök úrnak, mind Kállay Miklós Öngyméltóságának értékes előadásukért. Azután néhány szót akarok a hallottakhoz hozzáfűzni.

Minden állam vezetésének és minden kormányzatnak természetesen első kötelessége az életszínvonal emelése oly módon, hogy alulról felfelé, valamennyi társadalmi osztálynak több jövedelmet biztosítson, tehát az ország gazdagságát növeljük. Természetesen az életszínvonalat nem lehet úgy növelni, hogy attól az állampolgártól, akinek van valamije, a vagyonát, vagy annak egy részét egyszerűen elvesszük és másnak odaadjuk, hanem gondoskodni kell arról, hogyan tehetjük az országot egészében gazdagabbá.

Nekünk Kárpátalja visszacsatolása életkérdés volt. Kárpátalja legnagyobb része erdő. Az ottani lakosság másból, mint favágásból, nem igen tud megélni. Ha ezeket az erdőket kivágják, természetesen karszt lesz ebből a vidékből és ha egy évben sok hó esik, hat hét helyett három nap alatt folyik le a síkságra és minket, mint az ürgét kiönt az Alföldön, s ismét mocsár lesz az Alföld. Azonkívül Kárpátalján százával vannak források, patakok, amelyek összefutnak a Latorca, az Ung, a Tarac és a többi folyóban, amelyek mind a Tiszába ömlenek. Ha karszt lenne a Kárpátaljából,

kiszáradnának a folyók, kiszáradna a Tisza s az Alföld sivatag lenne. Ezért volt nekünk életkérdés Kárpátalja visszaszerzése.

Hogy Kárpátalja mit nyújt gazdasági szempontból, azt nagyon szépen kidolgozta már 35—40 évvel ezelőtt a földművelésügyi minisztérium vizrajzi osztálya. Ebben a tervzetben meghatározták, hogy mely völgyekben lehet víztároló medencéket létesíteni, mert hiszen sok völgyben, ahol falvak, városok, utak, vasutak, vannak, természetesen nem lehet. Megállapították, hogy körülbelül hány köbméter vizet lehetne tárolni, ami elegendő ahhoz, hogy az Alföldet az egész éven át öntözzük vele, hogy a Tiszát felfelé minél messzebb hajózhatóvá tegyék, továbbá, hogy kihozzuk belőle azt a lőerőt, ami viszont lehetővé teszi nemcsak az ország egy részének villamosítását is, hanem gyárak létesítését, elsősorban Kárpátalján is, amelyek az így termelt olcsó árammal kitűnően dolgozhatnak.

Túrjuk a földet azért, mert imádjuk.

Mindez különben lehetőséget ad bizonyos gazdasági átállításra is. Azok ugyanis, akik nagybirtokukból leadnak, vagy akiknek birtokából telepesek számára kihatároznak, résztvehetnek ilyen gyárak alapításában. És nem is jár senki rosszul, mert hiszen tudjuk, hogy földbirtokosnak lenni elég rossz üzlet. Túrjuk a földet azért, mert imádjuk, s ha egy aszályos évben semmink sem terem, friss erővel nekilátunk megint a munkának, abban reménykedve, hogy a következő év jobban sikerül.

Éppen most, amikor mélyen bele kell nyúlunk a zsebbe, most minden eshetőségre felkészüljünk, nagyon kell vigyáznunk arra, hogy ne álljon be a gazdasági életben visszaesés, legalább is, hogy az minél kisebbarányú legyen. Hadseregünknek, hogy tökéletesítsük, még egy s másra szüksége van. Hogy a honvédség ezt megérdemli, azt láttuk.

Az az érzésem, hogy fajunkat régen rosszul vezették. A legnagyobb hiba talán az volt, hogy pazarolták a magyar vért, akkor is, amikor arra nem volt szükség; nem a tatárjárás vagy a török-dúlás idejében, hanem később. A magyarban annyi volt mindig a harci készség, hogy azt mindenki kihasználta s bárhol is volt háború Európában, akárhol kellett meghalni, ott magyar csapatok álltak. S így volt ez a világháborúban is.

Minél több pozitív munkát.

Ami az Alföld munkáját illeti, az Alföld — úgy érzem — mostohája volt az államnak. Akár utakról, akár iskolákról, akár szociális intézményekről volt szó, mindig az Alföld kapta a legkevesebbet. Most az öntözésen van a sor. Ez természetesen nem történhetik olyan erős ütemben, van tehát időnk tanulmányozni és tanulni. S hogy erre is megvan a hajlam, azt látam, amikor lenn jártam a Körösön, a most épült duzzasztónál és megtekintettem az ottani állami birtokot is, ahol öntözőgazdálkodás folyik. Nagyon sok jelentkező

fiatalember dolgozott az állami birtokon, tehetőskisgazdák, középbirtokosok fiai. Eleinte attól tartottak, hogy ezek a gazdaifjak, miután tavasztól-őszig mezitláb, felgyűrt nadrággal kell taposniok a vízben, esetleg ott hagyják a munkát. E helyett azonban az történt, hogy számuk évről-évre növekszik s vasárnapokon és ünnepnapokon rengetegen jönnek oda a gazdák, érdeklődni, szétnézni, kérdezősködni és tanulni.

Nem akarom hosszúra nyújtani beszédemet. Nekünk — ismétlem — legfőbb kötelességünk mindent megtenni, hogy ezt az országot gazdagabbá tegyék. Hozzá kell látnunk minden olyan munkához is, amelyet eddig lenéztünk. Ha gazdagok leszünk, a magyar faj tehetségével csodákat tudunk művelni. Ehhez két dolog szükséges: minél több pozitív munkát kell és — s ezt aláhúzom — minél kevesebb negatív munkát szabad végezünk. Vagyis: dolgozzunk többet s politizáljunk kevesebbet.

A kormányzó beszédét percekig tartó lelkes taps és éljenzés követte.

Ezer négyzetkilométeren negyven községgel, negyven-negyven- ötezer lakossal növekszik Kárpátalja az új szlovák határrendezés után.

Az új magyar-szlovák határ részletes leírása.

A magyar-szlovák vegyesbizottság március 28-án, kedden tartotta első formális tanácskozását, majd a következő szerdai napon az első érdemleges tárgyalást. Ezután a szlovák bizottság a magyar javaslat bemutatása céljából visszautazott Pozsonyba. S március 30-án újabb értekezletre ült össze a két bizottság. Ezen a megbeszélésen a szlovákok területi igényt jelentettek be, amit a magyar delegáció kereken visszautasított. A szlovák delegáció ekkor újabb utasítást kért kormányától, s ennek birtokában március 31-én a szlovák delegáció bejelentette, hogy a magyar javaslatot elfogadja tárgyalási alapul. Ugyancsak március 31-én a délutáni tárgyaláson a két delegáció össze ült, hogy az új határvonalat megállapítsa.

Amikor a tárgyaló felek Vörnle János meghatalmazott miniszter, a külügyminiszter állandó elnöklésével lényegileg és elvileg megegyezésre jutottak.

A megegyezés alapján az új határvonal a következő:

Az új határ a lengyel határon a Czerenin nevű magaslatnál indul ki és egyenesen déli irányban fut, úgyhogy Zellő, Szedreske, Czirokaófalú, Jármos, Takcsány és Kiskolon községektől nyugatra általában a vízváltást követi. Kiskolontól délre az új határ Halaspataktól nyugatra halad és ezáltal magyar területre esnek Remetevasgyár, Jeszenőremete, Felsőhalas, Jeszenő, Alsóhalas, Bunkós, Sárosremete és Sárosmező községek. Ismét a határ az Ung folyóra fut rá és egy darabon annak a

folyását követi, úgyhogy Magasrév község szlovák területen marad, viszont ettől keletre Bezó, Lakárd és Ungpinkóc magyar területre esik.

A pontos határ, ugyanúgy, mint ez a legutóbbi szlovák-magyar határrendezés alkalmával is történt, a községek közigazgatási határát követi.

A két bizottság április 3-án megegyezően összeült, hogy véglegesen leszögezze a legapróbb részletekig a megállapított határvonalat és a hivatalosnak elfogadott térképen azt véglegesen kijelölje. Április 4-én már jegyzőkönyvbe is foglalták a megállapodást s azt az illetékesek aláírták.

Az új határvonal következtében a kárpátaljai terület lényegesen megnövekszik. Kárpátaljának legutóbb birtokba vett területe 10.500 négyzetkilométer nagyságú volt, a lakosok száma pedig 550.000 főnyi. Az új határral megnövekedett terület, vagyis amely most kerül a kárpátaljai részhez, több mint 1.000 négyzetkilométer nagyságú, 40 községgel és 40—45.000 főnyi lakossal. Kárpátalja megnagyobboldott területe tehát körülbelül kerek számban 12.000 négyzetkilométerre tehető, a lakosság száma pedig kerekken 600.000-re.

A jegyzőkönyvek aláírása és jóváhagyása után a megállapodás már a közeljövőben életbe lép, s ezzel egyfelől a jószomszédi viszony helyreáll Szlovákiával, másfelől megindul az élet a normális mederben a visszacsatolt területen is, ahol átmenetileg a katonai közigazgatás tartja fenn a rendet.

Budapestre érkeztek a kárpátaljai harcok sebesültjei és betegei.

A Kárpátalja felszabadítására irányuló hadműveletek is természetesen megkövetelték a maguk hősi áldozatait, sebesültjeit és betegeit.

Mint a különböző fegyvernemek harcoló alakulatai a legnagyobb elismerést érdemlő módon tették meg kötelességüket a haza érdekében, úgy a m. kir. honvédség egészségügyi szolgálata is azon volt, hogy hivatásának minél gyorsabban és minél tökéletesebben felelhessen meg. A sebesültek és betegek összegyűjtését, elszállítását és kórházakban való elhelyezését a csapatok gyors előrehaladása mellett is tökéletesen és a megkívánt gyorsasággal hajtották végre.

Lehetővé tette ezt elsősorban a kiválóan képzett honvéd orvosi kar, az egészségügyi segéd-személyzet és a szinte a legutóbbi időkben előtremertett korszerű egészségügyi felszerelés.

Nagy segítségére volt a honvéd egészségügyi szolgálatnak még három fontos körülmény is. Az egyik, hogy mindjárt a hadműveletek megkezdésének első napjaiban megtaláltuk a munkácsi, ungvári és beregszászi kórházaknak a múlt év novemberi átadás előtt elrabolt igen értékes berendezését, felszerelését és egészségügyi anyagát, amelyet természetesen azonnal használatba vettünk. A másik nagy segítség volt a Magyar Vöröskereszt Egyesület azonnali működésbelépése. Sokat köszönhet azonkívül a honvéd egészségügyi szolgálat kiváló működése a helyesen megszervezett

megelőző orvosi rendszabályok alkalmazásának amelynek köszönhető, hogy a Kárpátalján működő csapatainknál fertőző megbetegedés nem fordult elő.

A kerekeken gördülő kórház.

Már a hadműveleti területen azonnal jól felszerelt és szakorvosokkal rendelkező kórházakba kerültek a sebesültek és a betegek, úgyhogy sűrűgözebb hazaszállításuk fölöslegessé vált. Most, hogy erre mégis sor került, a szállítást a m. kir. honvédség egyik, a modern érvelési követelményeknek mindenben megfelelő kórházvonata végezte. A korszerű technika egy nagyszerű produktuma ez a kerekeken gördülő kórház. Megtalálunk benne mindent, amit egy modern kórháztól megkívánunk.

Kötözőkocsijának linoleumpadozata lehetővé teszi a mindenkor megkívánt tisztaságot, műtőasztalára két műtőlámpa árasztja a fényt, felszerelése bármely kórház sebészeti osztályát kiszolgálhatná. A betegszállító kocsik ágyai teljes kényelmet biztosítanak a betegeknek. Külön gyógyszertára is van. Konyhakocsijában 400 személy részére lehet főzni, külön diétás ételeket is. Raktárkocsija jégszekrényvel ellátva biztosítja az élelmiszereknek friss állapotban való szállítását, még hosszabb úton is. A kocsikat gőzfűtés fűti, de üzemzavar esetére még külön vaskályhával is fűthetők. Egy ilyen kórházvonat befogadóképessége 192 fekvőbeteg és 160 ülőbeteg, tehát több mint sok budapesti kórház befogadóképessége.

Nem túlzás, ha azt mondjuk, hogy úgy került most a sebesült vagy beteg honvéd valamely északi városunkból kórházba, hogy az egész úton mindvégig kórházban maradt.

100 sebesült, 162 beteg.

A kórházvonat a kárpátalja harcok valamennyi sebesültjét, beleértve a legutóbbi napok harcainak sebesültjeit és betegeit is, magával hozta. Összesen 100 könnyebb és nehezebb sebesült és 162 beteg érkezett Budapestre, akik valamennyien az I. kerületi Gömbös Gyula-úti 9 számú helyőrségi kórházban nyertek elhelyezést.

Hozzá tartozóik naponta meglátogathatják őket.

Nyomorenyhítő mozgalom a Kárpátalján.

A húsz éven át szenvedések és nélkülözések között élt ruszin nép helyzetének és sorsának javítására a magyar kormány minden áldozatot meghoz, hogy éreztesse testvéri gondoskodását az eddig elhagyatott ruszin néppel. Ezt mutatja az is, hogy a hadtestparancsnokság mellett működő polgári osztály mindjárt a felszabadulás első napjaiban tíz vagon kukoricát és rozslisztet osztott az inséges lakosság körében, amelynek nyomora a cseh uralom alatt szinte kibíratatlan volt.

Újabbán igen nagyarányú nyomorenyhítő mozgalom kezdte meg működését Kárpátalja területén. A Magyar a magyarért mozgalom száz vagon

kukoricát és ötven vagon burgonyát bocsátott rendelkezésére a ruszin nép között való díjmentes kiosztásra. A ruszin nép kedvenc húsvéti eledelének, az úgynevezett pászkakaácsnak az elkészítésére húsz vagon nulláslisztet osztott szét Magyar a magyarért mozgalom, amely ezenkívül még nyolc vagon káposztát, négy vagon heringet és négy vagon napraforgóolajat szállít Kárpátalja területére, hogy enyhítse a nélkülözést s hogy hozzájáruljon a ruszin nép számára hosszú idő után az első igazán boldog húsvéti feltámadási ünnep megtartásához.

A liszt, kukorica, burgonya, káposzta, hering és napraforgóolaj Kárpátaljára szállítása már folyamatban van s sok helyen már a kiosztás is megkezdődött.

A Magyar a magyarért-mozgalom ezenkívül százezer szeretetsomagot oszt ki. Ezek mindegyikében 1 kiló liszt, 1 kiló kukoricaliszt, félkiló cukor és félkiló szalonna van. A csomagok szállítása és a rászorultak között való szétosztása szintén folyamatba van.

A magyar hatóságok minden lehetőséget elkövetnek, hogy a ruszin lakosság élelmiszerellátásában fennakadás ne történjék s emellett különös gonddal őrkdnek a Kárpátalján élő népek sorsának javításán is.

A földmivvelésügyi minisztérium kiküldött szervei a hadtestparancsnokság mellett működő polgári osztállyal együtt tanulmányozzák a kárpátaljai mezőgazdaság kérdéseit, amelyek között az állattenyésztés fejlesztésének kérdése áll előtérben.

Útravaló,

*Alapige: Zsid. 11: 8—10.**

Bizonyára sokan láttatok falusi temetést. Csoportba verődve, csöndesen, csodálatos egyenletességgel haladnak el az ablakunk alatt. Egyformák, összetartoznak. Egy nagy lelki testté szervezte őket a gyász és az áhítat. Keményen, megrendítően énekel az egész sereg: „Utas vagyok e világban.“ S a fekete zarándoksereg közepén némán úszik a sors örök csónaka, a koporsó.

Igen, utasok vagyunk e világban. A Zsidókhöz írott levél egy másik helyén azt mondja: „Nincs itt nekünk maradandó városunk, hanem örökkévalót keresünk.“ Jézus egyik legnagyobb biztatását és legcsodálatosabb ígérését akkor mondta, amikor útnak nevezte magát. Isten szakadatlanul, hív és küld. A keresztény ember szakadatlanul úton jár. Szemeink elől el van rejtve az indulás és el van rejtve a megérkezés. De a bölcsőtől a sírig tartó vándorút minden fordulatával, minden változatoságával előttünk áll s azt mondjuk: Igen, ez az élet.

Erre a nagy vándorlásra útravaló kell.

Ilyen útravalóul alapigének a hitet és az engedelmeséget mondja.

Azért mi is nézzük meg ebben az órában a hit és engedelmeség nagy ajándékát, amikor meggyünk, ideig-óráig való lakozásunkban és megérkezésünkben.

I.

Vannak, akik hajlandók Ábrahámot egy öreg zsidónak mondani és csodálkoznak, hogy mi miért prédikálunk róla. Amikor Ábrahám történeti személye élt, még nem volt zsidó a földön, azután származott belőle. De minket nem Ábrahám történeti személye érdekel, az, aki Úr Kasdim-ból átment a Jordán vidékére, mintha valaki az Alföldről leutaznék a Rivériára, hanem Ábrahám, a hívők atyja mindnyájunknak példaképe, aki az élet mérhetetlen pusztaságában felfigyelt egy hívő szóra. Hitt a hívő szóban és engedelmeskedett neki. Ez a hit és engedelmeség halálos kockázat volt. Egész életének, minden vagyonának, pástorkirályságának egyetlenegy kísérletre való feltétele. Ellene mondott ennek a kísérletnek a világon minden. Nem akart menni a felesége, ellenezte a házanépe, barmainak serege visszafordult. Ábrahám hitt és engedelmeskedett és megérkezett koldusan, szegényen az ígérlet földjére.

Örök példázat ez a keresztény élet nagy alaptörvényére. Isten kihív a mi régi világunkból és elhív egy láthatatlan világba s azt kívánja tőlünk: hittel és engedelmeséggel tegyük meg azt a nagy kockázatot, hogy az ígérteért hagyjuk el a valóságot, a láthatatlanért a látható, a lelkiért a kézzelfogható, Ő érte a mi egész világunkat. Minden életnek ez a legnagyobb, legdöntőbb vállalkozása, ténye és kockázata. Olyanforma, mintha minden költöző madár egész életében csak egyetlenegyszer költöznék. Mikor legjobban érzi magát, szárnyra kell kelnie és átrepülnie mindenféle veszedelmeken egy olyan ismeretlen világba, amelyről csak az ösztöne beszél; az ösztön a madár kis, sötét szívének a hite. S ahogy én ismerem a költöző madarakat, akkor is útrakelnének, ha útjuk első és utolsó volna is.

Mert modjátok meg, óh, testvéreim, mi lesz azzal a madárral, amelyik nem kél útra? Lehet, hogy eleinte nagyon jó érzi magát, azt látva, hogy mennyi üres fészek van, nincs versenytárs, minden bogó és minden elhullot búzaszem az övé, egyedül szálldos e világ roppant gazdagsága között. De azután jön a tél, pörög a dér, száll a hó, kúszik, reccsen, gyilkol a fagy s az itthon maradt madárnak vége, vége. De jó lett volna hallgatni a hívő szóra!

Igy vagyunk az Isten hívásával is. Lehet kételkedni benne, lehet nem engedelmeskedni neki, de az a szörnyű következménye: aki marad, elvész ennek a múltó világnak hiúságaival együtt. Megfagy, megég, elporlad, ifjúsága, szépsége, dicsősége, gazdagsága, egész élete egy marék hamúvá válik, mert nem hitt és nem engedelmeskedett egy mentő hívogatásnak, amelyik általvitte volna őt egy boldogabb és dicsőségesebb világba. az ígérlet földjére.

* Pál apostolnak a Zsidókhöz írt levele, 11-ik fejezetének, 8 és 10 versei.

Valamelyik angol képen láttam, hogy a véres keresztre, ahonnan éppen az imént vehették le Jézust, repdesve szállnak hófehér galambok és szinte hallom turbékolásukat. Így kell a lelkeknek a Krisztus keresztiére szállniok. Költöző ösztönük erre hajtja őket, mert csak az marad meg, aki oda száll; minden lélek törtszárnyú madárként zuhan alá, csak amelyik a kereszthez tért, énekelheti el a menedék és az örökkévalóság énekét.

Hinni és engedelmeskedni a hívő szónak, elhagyni és csekélynek állítani mindent e világon, megtagadni azt, amit a test és a vér, az önzés és az érdek, egyszerűen a sátán tanácsol és sugall; kibontani szárnyainkat és átrepülni az isteni ígéreteknek, az örökkévaló javaknak, a mennyei szépségeknek és igazságoknak a világba; mi más ez, Krisztushoz térni, hozzá csatlakozni, vele szerződni, az Ő katonája lenni.

II.

Ábrahám kiment Urkasdiból, megérkezett a Jordán menti földre s ott lakott élete hátralevő részében. Az ígélet földje külsőleg nem volt más, mint az elhagyott világ. Itt is halálos küzdelem várt reá, véres harc, csel, elemi csapások, az életnek minden súlya és próbája. Nem paradicsomban lakott: pusztaságon járt. Nem lett kincsekben gazdag: kölcsönként sírt a feleségének is. Nem lakott aranypalotában: sátrakban élt a pusztaságban. Nem volt békessége: királyok hadakoztak ellene és feldúlták birodalmát. Amikor egyetlenegy fia mindenért kárpótolta, azt a kemény parancsot kapta attól, akinek hitt és engedelmeskedett: „Vedd a te fiadat, a te egyetlen-egyedet és áldozd meg nékem égő áldozattal a Móra hegyén!”

De azért mégis egy más világban élt: az ígélet földjén lakott. Isten ígéletéből élt, ebben bízott, ebbe fogózott meg. Szövetséget kötött vele Isten, őt kiválasztotta, megáldotta és megígérte neki, hogy az övé lesz. Ezért Ábrahám a pusztaságban egy boldog társ közelében járt; Istennel társalkodott. Ábrahám, a szegény nomád, mérhetetlen gazdag volt: szövetséget kötött vele az Örökkévaló. Ábrahám a sátrakban lakó ember, egy örökkévaló alappal bíró városnak láthatatlan kapujában ült. Ábrahám, aki megpróbálta, mit jelent odaadni egyetlen egyszülött fiát, megközelített és megérintett egy olyan titkot, amelyik évezredek múlva lett nyilvánvalóvá a kereszten, ahol Isten a maga egyszülött fiát értünk megáldozta. A Mória hegyének nagy kérdőjélére csodálatos felelet a Golgota.

A hívő ember életkörülményei sem változnak meg. Ha beteg voltál, hitedből még nem gyógyulsz meg. Ha rákot kapott az, akit legjobban szeretsz, azért, mert te hiszesz, nem gyógyul meg. Az árva árva marad, a szegény szegény. Sőt a hívő embernek több a szenvedése, mert a mások sebe is fáj, finomabb az igénye a szeretet által, árvábbnak érzi magát e világban, hogy úgy fejezzem ki magam: isteni értelemben érzékenyebb lélek. Kevésbé gazdagodik meg, mint a világ fiai. Nem tud ha-

talomhoz jutni és azzal visszaélni, mint ahogy azt a földi emberek teszik. Nincs meg az az öröme, amit e múltó világ nyújt a maga gyermekeinek vagy áldozatainak. De éppen ebben az aszkétaságában és puritánságában, ebben a nagy árvaságában és lemondásában van valami kiválasztottság, valami átsugárzó jele a Lélek elrejtett fönségének. Valami olyan gazdagság és erő, amit senki más nem tud megmutatni, csak az az ember, aki az ígélet földjén lakik, azaz Isten ígéletéte teszi rá az életét. Ebből származik valami nagy nyugalom és erő. Valami tiszta és gyermekded vidámság. Valami hősiesség, győzelmes fellebbezés a sorstól az Atyához, a látszattól az igazsághoz, a múlttól az örökkévalóhoz, érdektől, törvénytől, önkénytől a Kegyelemhez. Boldog és szent nomád! Azt hinnéd, pusztaságban, szélhasogatta sátor alatt lakik, holott egy örökkévaló alappal bíró, láthatatlan városnak a lakója, amelynek messzire látszanak csodálatos körvonalai, idők ködén átsugárzik a világossága, zafir és rubin a falai, smaragd a kapuja, jáspis párkányzata s fölséges káprázat-ként úszik, mint a Jelenések Könyvének utolsó látomása.

Én azt hiszem, hogy az ilyen ember a célhoz ért ember, a megváltott ember, a boldog ember. Mit vehet el az ilyentől a világ, akinek Isten ezeket a javakat adta? Mennyire megvan védve a gyűlölettől az az ember, aki itt tanul meg szeretni! Hogyha fáj is, de mennyire nem reménytelen a veszteség, amit a nyitott sírnál érez. Egy fekete kárpit mögött szinte hallja a hangját annak, akitől nem szakadt el, csak éppen ideig-óráig várakoznak egymásra a kárpítón innen és túl. Milyen biztonsága és nyugalma van saját lelkére nézve annak, aki érezte az Isten bűnbocsátó ígéréteinek valóságát. Milyen fölséges muzsikában él az ember, amikor újra meg újra hallja az Evangéliumot arról, hogy Isten szeret, megvált és megdicsőít. Milyen repeső szívvel halad afelé a boldog találkozás felé, amidőn levette magáról minden földi ragadékot, tisztán és boldogan áll az ítélet trónusánál, bizva abban, akiben hitt és akinek engedelmeskedett idelent s lényén átsugárzik a vallomás: Tudom, kinek hittem!

Ravasz László.

Egy jegyzőkönyvből.

Aki gyógyíthatatlan betegeknek segít, — ápolja őket s erőt nekik áldozza: nem végez hiába való munkát, (mint azt talán a nép higiénikusok gondolják). Ellenkezőleg, — amikor ezt teszi a köz ellen leselkedő halál erői ellenére is, gyógyító erők közepette él. Áldozatos tevékenységének megvan a helyes értelme. Ha nem is tudja megakadályozni a meghalást, de felveszi a harcot a halál elvével szemben. Mind azok akik közelébe jutnak: érzik a gyógyító és megszentelő erőt. De az angyalok is érzik ezeket s lakóhelyül az ilyen önzetlen segítők szívét választják.

Albert Steffen.

Az élet tanításai.

Ki lehet Isten eszköze?

A franciaországi hugenotta-üldözés idején a meggyilkolt vezérnek, Colignynek udvari lelkésze, Martin, ura parancsára az utolsó pillanatban a padlásra menekült és elbújt a szénába. Az üldöző fegyveresek keresték őt s többször beledöfték szuronyukat a szénába, de nem találták. Napokig nem jöhetett elő, mert a gyilkosok állandóan ott ólálkodtak a ház körül. Éhen kellett volna pusztulnia, ha egy tyúk mindennap oda nem tojt volna a széna közé. Ez mentette meg az éhhaláltól. — Lám még egy tyúk is lehet Isten eszköze!

Amikor a Biblia ment meg.

A kínai zavargások idején egy Csang nevű katona fogságba került és agyon kellett volna lövettetnie. Mielőtt kivitték, egyenruháját lehúzták és félredobták. Nemsokkal utóbb bejött a parancsnok. Amikor az egyenruhát meglátta, lábával félrerugta és megparancsolta, hogy vigyék el. A rugásnál egy kis könyv esett ki a kabát zsebéből. A parancsnok fölemelte és nagy csodálkozására egy Újtestamentumot tartott kezében. Kié az egyenruha és a könyv? — kérdezte. Elmondták neki Csang történetét. Nagy hamarossággal elküldött érte és maga elé hozatta. Amikor előtte állott, megajándékozta a szabadsággal. Bár a kínai tiszt pogány volt, mégis nagy tisztelettel viseltetett a keresztényekkel és azok szent könyvével szemben. Az Újtestamentum megmentette Csangot. Jó, ha Isten Igéje mindig velünk van, mégjobb, ha minden időben szívünkben hordozzuk.

Történet a hazugságról.

Egy apának három fia volt. Nagyon rossz gyermekek voltak. Egyik tolvaj, a másik részeges, a harmadik megrögzött hazug volt. Apjuk semmire se ment velük. Értesült erről a király és magához kérte a fiúkat. A tolvajt megtette kincstartónak, a részegest pincemesternek. A király bizalma ezt a kettőt megjavította. A hazuggal azonban nem boldogult. Akárhová tette, mindenütt megcsalta.

Az a bizonyos hat szál deszka.

Egy dúsgazdag asszonytól néhány szálát kértek templomépítéshez. A nő haraggal utasította el az adománykérőt, aki elmenőben csendesen így szólt: „Tartsa meg a fáit, utoljára úgyis csak hat deszkája marad!” — „Miféle hat deszka?” — kérdezte ijedten az asszony. — „Az ön koporsójának hat deszkája.” A gazdag nő elgondolkodott és engedélyt adott a szükséges faanyag kiválogatásához.

A vadliba, mint Isten követe.

A kanadai Kingsvilleben él egy Judge Miner nevű ember, akinek birtokán évenként kétszer hatalmas vadlibatömegek vonulnak át. Judge Miner összefogatja a vadlibákat, mindegyiknek a szárnya alá egy-egy papírra írt bibliai verset köt s azután elereszti őket. Judge Miner így terjeszti a bibliát

azok között az északon lakó indiánok és eszkimók között, akinek főtápláléka a vadliba s akik, miközben a Judge Miner birtokán keresztül hozzájuk érkező vadlibákat lelövik, megtalálják a szárnyuk alá kötött szetirási verset.

Isten igéje terjed.

Az elmúlt évben az idegen nyelvekre fordított Szentírás újabb hat nyelvvel szaporodott s így eddig már összesen 711 nyelven hirdetik az evangéliumot. Az elmúlt évben az összesen elterjesztett Bibliák, Újtestamentumok és részek összesen 11,343.948 példányt tettek ki.

Néhány hónap alatt 100.000 példányban fogyott el egy könyv az angol könyvpiacra. Nem detektívregényről van szó, bár nagyon érdekesítő. Nem szerelmi regény, bár a legnagyobb szerelemről szól, melyet a világ valaha látott. Olcsó bibliakiadás ez, melyet a brit bibliatársulat jelentetett meg.

Isten gyógyít.

Egy amerikai kórház kapuján ez a felirat olvasható: „A sebet én kötöttem be, de Isten gyógyította meg.”

Keresztrejtvény.

1	2	3		4	5	6
7			■ ■	8		
	■ ■	9	10		■ ■	
11	12	■ ■		■ ■	13	
14		■ ■		■ ■	15	
	■ ■	16		17	■ ■	
18						

Vízszintes sorok:

1. Ilyen tanító kell a nagy tanuló mellé.
2. Inni parancsoló alakja.
3. Fogait működteti.
4. Apróság része.
5. Rangjelző.
6. Háború kezdete.
7. Állóvíz.
8. Kutya-lakás.
9. Erdői része.
10. Még nem felnőtt.

Függőleges sorok:

1. Pl. a Szahara.
2. Húzd fele.
3. Női név.
4. Szaglás szerve.
5. Igekötő.
6. Szőkellek.
7. Férfinép.
8. Házállat.
9. Csapadék.
10. Ellentétes kötőszó.
11. Mutatószó.

Felelős szerkesztő és kiadó:

GÖLLNER MÁRIA.

E jótékonyági folyóirat szerkesztősége és kiadóhivatala:

FOGHÁZMISSZIÓ HELYISÉGE,

Budapest, V., Markó-utca 27. földszint 6. szám.